

milyen állami és egyéb földek állanak rendelkezésre és volnának igénybevehető egy zárt zsidó telepítés céljaira — tekintettel a mandátum 6. §-ában foglalt kötelezettségére. Miután a mandátumban vállalt eme kormánykötelesség elvállalása óta immár egy évtized telt el anélkül, hogy valami kézzelfogható eredményt láttunk volna e téren, ennek a tervbevett vizsgálatnak mindenestre — ha későn is — mégis biztató hatása volt.

Ami a bevándorlást illeti, a miniszterelnök levele eloszlatta az 1930. évi fehérkönyv által támasztott azt a feltevést, a kormány a további zsidóbevándorlást teljesen le akarná állítani. Ujból hangsúlyozta az 1922. évi fehérkönyv alapelveit, nevezetesen azt, hogy a bevándorlás szabályozása mindenkor az ország felvevőképességétől függ és hogy az új bevándorlók nem eshetnek a már ott levő lakosság terhére oly értelemben sem, hogy őket foglalkozásuktól, vagy munkájuktól megfosztja.

A munkavállalás tekintetében a levél biztosította a zsidó közvéleményt arról, hogy a zsidó munkások megfelelő arányban fognak munkát találni a nyilvános közmunkáknál, abban az arányban, amilyen arányban az állami bevételek zsidóktól származnak.

A kormány ezen levél értelmében az általa tervezett földreform keresztülvitele céljából Mr. Lewis Frenchet kinevezte földfejlesztési igazgatónak Palesztinában azzal a feladattal, hogy a legpontosabb vizsgálat alapján terjessze elő javaslatait. Ez a jelentés most készült el és — amint azt az Uj Kelet megírta — a napokban adatott át a Jewish Agencynek és az arab Exekutívának véleményezés céljából, amely után a főkörmányzó a maga megjegyzéseit is elő fogja terjeszteni a kormánynak. Csak azután fog a kormány dönteni a tekintetben, hogy milyen gyakorlati lépéseket fogantosszon a mai pénzügyi helyzet figyelembevételével is avégből, hogy „az aktív földfejlesztési politikát” megvalósítsa, amelyet a múlt év elején ígért és amelytől „zsidók és arabok jelentékeny és állandó előnyöket húzhatnak majd”. Előreláthatólag hónapok fognak eltelni, amíg a kormány tervét velünk meg fogják ismertetni.

A bevándorlás terén a miniszterelnök levelenek megjelenése utáni évben nem volt haladás megállapítható. 1931 őszén a Jewish Agency 1720 bevándorlási certifikátot kért, az 1931 évi október havától 1932. évi március haváig terjedő felévre. A Palesztina kormány azonban csak 300 certifikátot adott és ebből is visszatartotta a felét olyan zsidó turisták részére, akik már az országban voltak és ott akartak maradni. Ez év tavaszán 3750 munkás certifikátumot kért a Jewish Agency a folyó év október haváig eső felévre. A kormány csupán 2100 certifikátumot engedélyezett, ezekből is 300-at a turisták és 100 certifikátot a már bevándoroltak női hozzátartozói részére tartott vissza.

Ami a zsidó munka biztosítását a nyilvános közmunkáknál illeti, megállapítható, hogy e téren sem történt semmi számottevő változás. Zsidó megállapítás szerint Palesztina zsidósága az állami bevételek 42 százalékát adózza, a kormány becsülése szerint 38 százalékot. De ez utóbbi szám mellett is még nagyon mögötte marad a zsidó munka aránya az öt megillető arányszámnak. Sőt még a haifai kikötő munkáinál sem érte el a zsidó munkások száma a 30 százalékot sem és jelenleg még alatta is van.

Mindezekből kitűnik, hogy a miniszterelnök levele — dacára annak, hogy már régen kelt — a gyakorlatban még ma sincs megvalósítva. A levél megvalósítása és keresztülvitele majd megnyilatkozik a kormány földfejlesztési tervezetében, amelyet végre mégis csak nyilvánosságra kell hozni, a bevándorlás kérdésének és a nyilvános közmunkákban való részesedés meghatározásában. *Habár a zsidó nemzeti otthon jövője nem függ ettől, mégis fontos intézkedések ezek, amelyeknek alapvonalait a miniszterelnök a maga levelében hivatalosan szögezte le.*

Akogyon törvény intézkedik és ahogy a szigeti városháza reagál...

A szigeti városházán fűtyülnek a törvényekre és sóhivatallá zúlesztik a városi adminisztrációt

Követeljük a taxa ad valorem szedésének azonnali megszüntetését

Az Interimáris bizottság szegyenletes határozata és Moys tanácsos magyarázata

Sighet-Máramarosziget, július 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A csodák hazájában így is történhetik. Hogy nem veszik tudomásul az ország törvényeit.

A szigeti városházán legalább is jelenleg ez a helyzet.

Az embernek itt az a benyomása, hogy az egész ország területére érvényes törvények nem védik ennek a szerencsétlen városnak a lakosságát és a szigeti városháza urai holmi exterritoriális jogokat élveznek.

De menjünk csak sorjában.

Ahogy a törvény intézkedik

Az elmúlt esztendőben, a Mironescu-féle nemzeti parasztpárti kormány idejében megszavazták a mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvényt. A törvény neve: *Legea pentru valorificare produselor agricole*. 1931 április 8-án a szentesített törvény megjelent a hivatalos lapban.

A törvény világosan megírja, hogy melyek azok a taxák, amiket a mezőgazdasági termékek után lehet szedni, S miután ezt precízül körülírja, a 7-ik paragrafusban kidomborítja, hogy:

— A mezőgazdasági termékekre vonatkozó és fentemlített taxákon kívül, valamint a CFR, a kikötő vezetősége és az autonóm utpénztár által beszedett taxákon kívül semmiféle más taxát nem lehet létesíteni és semmiféle más összeg nem szedhető be semmiféle más címen.

De tovább is megy.

— Rendőri — és vámszervek, valamint a karhatalom bármely más ügynöke köteles a törvénytelen taxák beszedését megakadályozni és arról a pénzügy-, földművelésügyi- és dominiumügyi minisztériumokat értesíteni. Ezek a szervek kötelesek saját kezdeményezésükből, vagy az érdekelt felek kívánságára közbe lépni. A közbe lépés megtagadása a szolgálat megtagadásával egyenlő s mint ilyen is büntetett. Ha bárkiről bebizonyítják, hogy bárkinek a rendeletéből beszedett valamely törvénytelen taxát, az csalásnak tekintetik anélkül, hogy védekezhetne azzal, hogy ő valamely hatóság rendeletéből dolgozott.

Hogy reagál a törvényre a szigeti városháza?

A törvény világos és precíz. S hogy egy esetleges tájékoztatatlanságot elkerüljön, a 96-ik szakaszban minden ellenkező intézkedést hatályon kívül helyez.

A szigeti városházán azonban nem veszik tudomásul a törvényeket és amikor elhatározták a taxa ad valorem esetenkénti szedését, — a mezőgazdasági termékek után is szedték a taxát.

A szigeti kereskedők kérvényeztek és idézték a törvénytöréseket. Mihályi Péter interimáris bizottsága pedig hozott egy határozatot, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A határozat száma 3976—1932. Megállapítja, hogy a törvény intenciója a mezőgazdák érdekeit megvédeni s nem a kereskedők érdekeit. Miután ennek a törvénynek az előnyeit kereskedők akarják élvezni, az interimáris bizottság nem bocsátja ki a törvénytöréseket részletezésébe. Elutasítja a szigeti kereskedőket kérelmükkel s elrendeli, hogy csak fizessek továbbra is az ad valorem taxát.

Hivatalos vélemény a kereskedők igazságáról...

A szigeti városházán tudják, hogy a törvény — törvény. A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos. Csak hogy a törvényt nem respektálják és a jogos kérelmeket nem veszik figyelembe.

Moys tanácsos, a szigeti városháza esze és irányítója így magyarázza ezt: — Amikor bevezettük az ad valorem taxát, jöttek a borkereskedők és hozták a szesz törvényt. Azt mondták, hogy a szesztermékek után nem szabad szedni a taxát. Mi megkérdeztük a minisztériumot s ott igazolták a borkereskedők álláspontját. Amikor jöttek a terménykereskedők, azt mondtuk, hohó, nem oda Buda, még egyszer nem megyünk a minisztériumhoz. Ott biztosan igazat adnak a terménykereskedőknek, hiszen törvény is van erről. Ezért mi azt mondtuk, hogy adjanak be egy kérvényt, mi a kérvényt elutasítottuk s amíg ebből jogerős határozat lesz — sok tavasz lesz Máramarosban.

— De, tanácsos ur — próbálunk meg egy ellenvetést — miután a taxa szedése illegális alapon történik, mi érvényt szerzünk jogainknak. A Kereskedelmi és Iparkamarához fordulunk, kontenciós pört indítunk a táblán, fellebbezéssel élünk a Comitetul Local de Revizuire-nél, sajtókampányt indítunk és végeredményben kénytelenek lesznek hatályon kívül helyezni ezt az illegális taxát.

Moys tanácsos sokatmondóan mosolyog. Majd hozzáteszi:

— Akkor se mennek sokra. Mi kitalálunk egy másik jogcímet. Tudja meg, nálunk annyi az effajta ötlet, mint a francia nemzeti bankban az arany...

Miért?...

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely szegyenletes arculesapása a fennálló törvényeknek és rendelkezéseknek.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik. Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

Schön Dezső.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik. Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik. Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik. Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik. Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

Tesszük ezt másodszer, mert hisszük, hogy ő az egyetlen ember, aki ezen segíteni tud.

A szigeti városházán határozatot hoznak, mely örökös szegyenfoltja marad a román közigazgatásnak.

A szigeti városházán tudják, hogy a kereskedők kérelme jogos, de azért felháborító cinizmussal sóhivatallá zúlesztik le a jobbsorsra érdemes város adminisztrációját.

S miért történik mindez? Csak azért, hogy Járos és társai többet sikkasztassanak? Hát ehhez kell a városháza és a rendőrség asszisztenciája? Vagy talán más okok is húzódnak meg e furcsa és mindenképpen undortkeltő magatartás mögött?

A szigeti liszt és terménykereskedők től illegális alapon szedték az ad valorem taxát.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény 7-ik szakasza értelmében e tény csalásnak tekintetik.

Követeljük a taxa további szedésének azonnali megszüntetését és a liszt- és terménykereskedőktől beinkasszált összegek azonnali visszatérítését.

S az itt elmondottakra felhívjuk dr. Ilea László máramarosi prefektus szíves figyelmét.

A választások frontján

Az Eforiában bemutatkoztak a kormánypart fővárosi képviselőjelöltjei:

Gusti közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy nálunk a tankötelezettség ellenére az analfabéták száma nő. Madgearu: „Duca hamis bankmérleget irt alá“

Dobrescu főpolgármester: „Az én rezsimem alatt csak 10 százalékos lehet lopni és a differenciából építkezem a fővárosnak“

Bucuresti-Bukarest, július 12. (Az Uj Kelet tud.) Az Eforia nagyterme már évtizedek óta színhelye minden nagyobb politikai manifesztációnak. A román főváros legnagyobb terme, elől kettő, hátul három hatalmas erkéllyel, a terem befogadóképessége 3-4 ezer ember és ez a három-négyezer ember minden párt nagygyűlésén jelen van.

A választások kiírása óta a három legnagyobb párt sorra itt tartotta négyüléseit, Junius 19-én Duca liberális partja nyitotta meg a sort, 26-án a nemzeti parasztpárt vonult itt fel Maniuval az élen, július 3-án Averescu marsall szökölt meg hívei előtt hosszú idő óta először és július 10-én ismét a kormánypart volt a terem.

Július 10-én a főváros nemzeti parasztpárti képviselőjelöltjei mutatkoztak be a választóknak és meg kell állapítani, a nagygyűlés érdekesebb, szebb, impozánsabb volt minden eddiginél.

A kormánypart a legjobb embereit irta rá a fővárosi listájára.

A buzáui politikai dráma minden izgalma a levegőben volt, Pompiliu Ionitescu beszél Buzauról, ő a buzáui szervezet elnöke.

Kit parentált el Duca olyan kegyetes szavakkal? — Kérde. És válaszul felolvast egy esküdtszéki verdiktet, amellyel Bradeanu apját szándékos embebrőlésért 12 évi kényszermunkára ítélték, amit ki is töltött.

A liberálisok harmincan támadtak az egy Boiagiurunkra — mondja — megverték és hasbalölték. Nem hitványosság ezekután azt mondani, hogy mi gyilkoltunk?

Boiangiuban volt még annyi csodálatos erő, hogy hazament, fegyvert fogott és még mielőtt meghalt volna, bosszút állott gyilkosain.

Jól tette! — kiáltják többen a teremben.

En nem mondom, hogy jól tette — inti le őket a volt pénzügyi alminiszter —, de megtette és még sem ő a gyilkos. A liberálisok a gyilkosok.

Forró, izzó a hangulat, talán a szenvedélyek is urrá lennének, de új szónok jön és eltereli az izgalmat.

Jack Zaharia, Goga egyik fővárosi szervezetének az elnöke beszél, aki átlépett a kormánypartba és helyet kapott a fővárosi listán. Maniut és Mihalachet dicsőíti, csak egy párt létezik, a nemzeti parasztpárt — mondja.

A demokrata sajtó jelöltje

Socor Emil lép a tömeg elé, a Dimineata és Adeverul egyik tulajdonosa, a legnépszerűbb román publicista, aki húsz év előtt — mint ismeretes — esküdtszék előtt plágiumvádát bizonyított rá Cuza professzorra. Helyet kapott a kormánypart listán, holott nem tagja a pártnak és ezután is megtartja függetlenségét.

Az én programom? Évtizedek óta olvashatjátok minden reggel hatkor a Dimineatában és minden délután háromkor az Adeverulban. Ez a két lap a román demokrácia legerősebb bástyája — mondja. Beszél elődeiről, Alexandru Beldimannról és Constantin Milleről, akik az alapjait rakták le a román demokráciának.

A nemzeti párthoz azért állok a legközelebb, mert ez a párt szüntette meg az ostromállapotot, ennek a pártnak a kormánya vezette le az első szabad választást Romániában és mert ez a párt akarja egyedül komolyan meg-

szüntetni a választójogi prémium szegényét, amely legalisan csufolja meg a népakarat szabad megnyilvánulását. A kitünő népszónok olyan hatalmas tapost kapott, amilyenre ebben a teremben még nem volt példa.

Azután Orghidan, a bukaresti kereskedelmi kamara elnöke, Toncescu, a Ház

A főpolgármester beszél

— Kétféle ember van — mondja Dobrescu főpolgármester —, aki ös-időktől kezdve mindig csalódik. A nők a szerelemben és a polgárok a választások után. Most kivétel lesz, minden ígéretünket bevaltjuk a kormányon épp úgy, ahogyan a főváros élén is megtettük.

Rendet teremtettünk a fővárosban. És építettünk, köveztünk, csatornázunk. De nemcsak a belvárosban, a hamalakban is. A liberálisok évtizedes rablógazdálkodása után bevonult a tisztesség a városházára.

Azzal vádoltak, hogy egymilliárdot loptam, felfüggesztettek és kénytelenek voltak visszahelyezni.

Azt mondták, herdálom a milliákat

Lopni muszáj...

Kérdezték, honnan veszem a pénzt a sok építéshez?

Előbb vicceltem és azt mondtam: lopom a pénzt, de nem teszem a zsebembe, hanem a főváros pénztárába. De minden tréfa nélkül, a legkomolyabban jelentem itt ki: a pénz tényleg lopásból származik, Tudniillik

abból építék, amit nem engedek ellopni.

A liberálisok tudniillik a bevételek 70 százalékát ellopták. Az egészet még sem lophatták el, valami kiadás csak volt.

Mit tagadjam, ma, az én uralmam alatt is lopnak, ezt nem lehet máról-holnapra kiirtani. De nem 70 százalékot, mint a liberálisoknál. Csak 10 százalékot lopnak most és a fennmaradó 60 százalékból építkezem és szociális intézményeket tartok fenn. Innen van a pénz. Esküszöm polgárok, ez nem tréfa, így van. Hiszen ti tudjátok, kölcsönt nem kaphatok, ti pedig még annyi adót sem fizettek, mint eddig.

El lehet képzelni, milyen egetverő tapost kapott az őszinte főpolgármester.

Egyet jegyeztek meg — folytatta Dobrescu. — Bukarestben a járdák és a kövezet is két pártra oszlik.

volt alelnöke és Aurel Weisz, egy népszerű beiratkozott zsidó beszél.

Dem. Dobrescut, Bukarest főpolgármesterét vállakon hozzák a tribünre. Leirhatatlan a lelkesedés. Covaciu, a 12. kerületi pártelnök egy küldöttség élén hatalmas virágcsokrot ad át neki, „a polgárság apjának“.

hogy kidobtam Zuagowra 40 milliót, Băneasa 140 milliót, a Mitropoliára 120 milliót, a parkokra 60 milliót. Erre megmutattam: Zuagow 2 millióba került, Băneasa 491 ezer lejbe, a Mitropolia dombja 1 millióba, a kertek 2-3 százezer lejbe. De hát kellett már a szegény emberek részére is építeni valamit és a gyermekek részére is. A liberálisok csak azoknak építettek, akiknek szavazati joguk volt és a szavazatukat rájuk adták. Amikor a parkokat elkészítettük, levelet kaptam egy 7 éves gyermektől. Azt írta:

Polgármester ur! Köszönöm a gyermekek nevében a parkokat. Eddig nem gondolt ránk senki, mert nekünk nincsen szavazati jogunk.

Van nemzeti parasztpárti járda és van liberális járda. Van liberális uccaburkolat és van nacionalista kövezet. Csak figyeljétek meg jól. Ahol a sás ellepi a követ, ahol a pocsoltyában konfliktus és autótaxi belerokk, az a liberális uccaburkolat, annak a 70 százalékát ellopták a városházán. Ahol télen, drága polgártársak kitérítik a nyakatokat a járdák süppedékeiben, az a járdaszakas a liberálisok műve. Ahol olyan a burkolat és a járda, hogy a külföldiek is gratuláltak hozzá, az a nemzeti parasztpárti utrés.

Szellemes tréfákban rengeteg igazság ömlött a főpolgármester ajkain, akiről nyugodtan el lehet mondani, hogy Bukarest Luegerje, vagy Bárczy Istvánja. A legjobb ember, a legjobb helyen.

Miniszterek beszélnek...

Még három nagy szónok következett. Perieteanu közlekedésügyi miniszter, aki a népgyűlések lelkesedéséről beszélt, a kollektív lélek eme csodás megnyilatkozásáról.

Gusti professzor, az Institutul Social nagy tudású elnöke, a közoktatásügyi miniszter. Egyetemi előadásnak is beillt volna a beszéde, amelyben egy új iskola-politika alapjait rajzolta meg.

Hogyan van az — mondotta —, hogy

Bikszád fürdő Erdély Karlsbadja 50 százalékos vasúti kedvezmény Bikszád fürdőre

A CFR igazgatósága 75999. sz. rendeletével értesítette az összes vasúti állomásokat, hogy Bikszád-fürdő az idén is megkapta a féléru utazási kedvezményt. A fürdő és kiránduló közönség a beállott meleg napok óta tömegesen keresi föl ezt a kellemes és teljesen modernül berendezett szépfekvésű és Karlsbaddal vetekedő jöhatású fürdőhelyet nagyszerű strandjával, teniszpályájával és 120 holdon elterülő fenyveseivel, minek folytán nemcsak betegek, üdülők, hanem pihenni vágyók is örömet felferkesik évről-évre. Teljesen más a vezetőség, mert a tulajdonosok bérbeadták és az új fürdőbérleti olcsó árúval és nagy átalakításokkal közkedvelté tette. Szigorú orvosi, kóser vendéglő, zsidó fürdőbérleti, sztroneg kšer, Szigorú orvosi, kóser vendéglő, zsidó fürdőbérleti, sztroneg kšer.

olcsó penzió árak. Prospektust készséggel küld a Fürdőigazgatóság. Bicsad Jud. Satumare

HASZNOS TUDNI,

hogyan SCHMIDTHAUER termézetes **Legmagasabb**

késérővizéből fűpohárral elegendő, de sok esetben már néhány evőkanállal is. Utasítás minden palackhoz mell. kelve!

Kapható mindenütt!

nálunk, a tankötelezettség hazájában, az analfabéták száma — nő!

Óriási megrökönyödés. Erre a legilletékesebb helyről jövő leleplezésre senki nem számított.

Igen — folytatja a miniszter —, már háromszázezer azoknak a száma, akik az elemi iskola elvégzése után teljesen elfelejtettek írni-olvasni. Vagy soha meg sem tanulták. Meg kell szüntetni az iskolát más tanítóképzés, jobb viszonyokkal...

Duca hamis mérleget irt alá?

Madgearu lép az asztal elé, Dörgedelmes szónoklatot vág ki a liberálisok ellen. Mindenekelőtt elosztat egy legendát. Hogy az autonóm intézményekre az állam nem fizet rá. Tizenhét intézmény közül 8 nyereséggel dolgozik, 4 ráfizet. A kereset 7-8 milliárd, a ráfizetés alig 500 millió. Szóval ezt el lehet birni.

Amikor a legszenvedélyesebben ostorozza a liberálisokat, valaki a terem egyik ajtájánál elkijártja magát:

Tűz van, meneküljétek!

Egy pillanatnyi pánik, aztán kiderül, hogy egy liberálisnak a nem éppen ügyetlen trükkje volt az egész. A rend helyreáll Madgearu folytatja:

Itt a nyilvánosság előtt kijelentem: Duca ur, az őliberálisok elnöke tudta, hogy az elnöke alatt álló Banca Generala mérlege hamis, mégis aláírta, hogy a tantiémeket felvegye. Bíró-ság előtt ezt be akarom bizonyítani. Erős volt Madgearu, mint mindig. De most kiméltelen is volt és talán — igaz is lehet.

Az uccán

minden szónokot vállra emeltek, csak a komoly Gusti professzor nem hagyta. Sze mérsékesen eltűnt. A nagygyűlés elnöke, Constantinescu tábornok még szónokol, éljen, hurra-hurra, hangzik még a Bulevardon.

Csak az 52 fokos hőség birja széjjel-oszlatni a tömeget. dr. k. b.

Spanyolországban tovább tartanak a szélsőségesek zavargásai

Párizs, július 12. A spanyolországi Toledóban és környékén tovább tartanak a szélsőségesek zavargásai. A rendőrség elleni attackok alkalmával négy nap alatt több mint husz ember vesztette életét. 470 kommunistát a barrikádokon fogtak el. A horcokban fiatal asszonyok is résztvettek s jelentékeny mennyiségű fanatizmusról tettek tanubizonyosságot.

Félév alatt egymillióval emelkedett az amerikai munkanélküliek száma

Newyork, július 12. Az amerikai munkásszövetség Hoover elnökhöz intézett iratában rámutat arra, hogy az év első felében az amerikai munkanélküliség további egy milliós számmal emelkedett. Ha a kormányzat nem igyekszik megfelelő intézkedéseket fogantatosítani a tél elejére a munkanélküliek száma meg fogja haladni a tizenhárom milliót is. Kéri a kormányt, hogy közmunkákkal enyhítse a munkanélküliséget.

A legújabb sportszenczió

A Sport Enciklopédiája (Sport és játék) Két hatalmas lexikontét 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészvászson kötés, a régi 1500 lej helyett 198 lej Lepagenál Kvár. Postán utánvétellel (portó 26 lej). Beküldve portómentes.

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Miért mondott le dr. Rosner Izidor a szigeti interimáris bizottság zsidó tagja

Máramaros, Bihar és Tordamegye zsidósága a zsidó listáért

Szatmáron is kudarcba fulladt Fildermann próbálkozása

Sighet-Máramarossziget, július 12. (Az Uj Kelet tud.) Lapunk tegnapi számban regisztráltuk Fildermann máramarosi kísérletének sajnálatos epilogusát és azt a lélekemelő manifestációt, amelyet a zsidó tömegek Sziget főterén rendeztek vasárnap éjszaka. Az Uj Kelet egyik derék szigeti barátja írja le az alábbi színes, megkapó részleteket:

„Jön Fildermann!”

Már féltizkor kezdődött az emberek özönlése, amelynek nem akart vége szakadni. Mintha az egész város a Kispiapa éttermébe és a keskeny Korona ucca fülkéjébe akarna összezúfolódni. Már három-négyszáz ember szorongott a teremben. A nagy tömeg azonban az uccán hullámzott, mint fekete, háborgó tenger, amelyet ide oda himbál a viharelőtől a áramlás. A nagy hullámzásban a Zsidó Párt jelvényeinek sokasága uszált. Ott fityegett a jel minden második ember mellett, a sétatobokon, a kalapokon. Egyszerre csak vad zúgás morajlik végig a tömegen. „Jön Fildermann!” — hangzik minden oldalról. A hullámok felágaskodnak, a kezek magasba emelkednek, a tömeg előretudul és egyszerre hatalmas lármá rázza meg a forró levegőt:

— Le vele! Le vele! Abucg!

S minél közelebb jön Fildermann ki séretével, annál erősebben harsog a tömeg szava. Zúgó hangok repülnek a levegőbe. Az izgalom leírhatatlan...

Végre nagynehezen sikerül bejutnia a terembe az UER vezérének. Az ajtókat eltorlaszolták. Nem engedik be a tömeget. Az ablakok azonban nyitva vannak és azon keresztül özönlük be az ucca sokasága. Fildermann beszélni akar. De nem tud szóhoz jutni a nagy zsivajban. Kórusban kiáltják feléje:

— Jos cu prunar, jos cu pungas, unde-s banii dela Borsa?..

Megjelenik a rendőrség

Majd a Zsidó Párt és Fischer József éljenzésébe csap át a megrázó szímfőnia Fildermann megkövültén, sápadtan áll az emelvényen. Dac és keserűség ömlik el magos homlokán. Ez a kemény, dacos koponya, ezek a nagy fekete szemek sokaknak lelkébe beleszúrják a maguk fájdalmát. De a tömeg extrázisa magával ragad mindenkit.

Megjelenik a rendőrség. A tömeg a rendőröket is éljenzéssel fogadja. A nemzeti parasztpártot, Manjut és a királyt élteti, majd újra Fischer Józsefet és a Zsidó Pártot... Így ment ez fél tizenkettőig.

Egy osztály rendőr jelenik meg ekkor az ajtóban és kiüritik a termet. A teremben 20—30 ember marad mindössze. Fildermann hibeinek maroknyi csapata. A nagy tömeg pedig az uccán helyezkedik el és az ablakon keresztül szórja be

Dr. Rosner Izidor önérzetes gesztussal lemondott a máramarosi megyei interimáris bizottság tagságáról

Sighet-Máramarossziget, július 12. (Az Uj Kelet tud.) A szigeti politikai élet homlokterében ma egy olyan esemény áll, amelynek jelentősége jóval meghaladja a máramarosi kereteket. Az önálló zsidó népi politikának első pozitívumait jelenti és hirdeti azt az új politikai öntudatot, amelyet a Zsidó Párt és az önálló zsidó politika vitt be az egész ország zsidó közéletébe.

Mint ismeretes, a vármegyei interimáris bizottságba dr. Rosner Izidort, a szefard hitközség elnökét és a cionista helyi csoport társelnökét nevezte ki a kormány a zsidóság részéről. Dr. Rosner Izidor el is foglalta hivatalát, abban az általános köz tudatban, hogy őt a zsidóság képviselőjében jelölték ki erre a pozícióra az új kormány.

A Zsidó Párt szigeti nagygyűlésén aztán dr. Rosner Izidor is beszédet tartott. Természetesen lelkes, zsidó beszédet. A Zsidó Pártól és a zsidó listáért. A nemzeti parasztpárt berkeiben azonban rossz néven vették ezt az interimáris bizottság tagjától. Másnap aztán a nemzeti parasztpárt vezetői exponensei kérdőre

kiáltásait. Az uccát is kiüritik. A tömeg a főterre vonul ki. Egyrésze a prefektúra épülete felé veszi útját. Itt megáll és Lázár Illést élteti.

Dr. Lázár Illés és Rächitan

Lázár Illés megjelenik a tömeg előtt, amely hirtelen vállára kapja a nemzeti parasztpárt listavezetőjét és a rendőrségre rohan, hogy kiszabadítsa a tüntetés során őrizetbe vett néhány zsidó fiatal embert. Ezután újra a Korona ucca felé iramodnak, a rendőri kordon meghátrál, utat enged a teremhez, amelyben Fildermann beszélt. Lázár Illés kérésére rövidesen elvonulnak innen és magára hagyják Fildermann. Ujra a főterén vannak, a Korona szálló előtt. Lázár Illés, a nemzeti parasztpárt listavezetője, Pop Traian professzor és Rächitan képviselő-jelöltek társaságában felmegy a szálloda erkélyére. Az emberek Fischer Józsefet és Lázár Illést éltetik, Lázár Illés beszélni kezd. A nemzeti parasztpárttól, de a tömeghangulat ereje csakhamar eltéríti a kormányparti kortesbeszédétől és Fischer József egyéniségének méltatásába kezd. Ezután Rächitan beszél németül. Megelégedéssel és egyben csodálkozással látja, hogy milyen önérzetes és öntudatos itt a zsidóság. A választások szabadságára való tekintettel azonban kéri a tömeget, hogy oszoljon szét, hisz Fildermann, ha csak egy kicsit is politikus, be kell lássa, hogy itt nincs neki helye.

A nagy néptömeg most már nem törődik Fildermannal és helyén maradván, ünnepli a szónokot, a Zsidó Pártot és Fischer Józsefet.

Egyszerre csak a főtér egyik sarkában ujjongó éljenzés közepette kiemelik Fischer Józsefet autójából, amely abban a pillanatban érkezett meg a vidéki utjáról. A tömeg örömmámorban ujjong Fischer József láttára. Vállára kapja a zsidó vezért, majd táncba lendül az egész tömeg, az emberek énekelnek, ujjonganak, mindenki táncolt... és vállukon Fischer József.

A Remény himnusza

Hallani akarják őt. Felmegy az erkélyre és rövid beszédet intéz a tömeghez. Megköszöni a szép manifestációt. De érezni szavaiból, hogy nem érti, mi történt, mert fogalma sincs a távollétében lezajlott eseményekről. Dr. Fried Ábrahám beszélt ezután.

A lelkesedés egyre emelkedik. Pedig már éjszaka két óra van. De ki törődik most ezzel. Az emberek extázisban táncolnak. Fischer Józsefet és Lázár Illést éltetik, ünneplik. A két képviselőjelölt, Fischer József és Lázár Illés lejön az erkélyről, a tömeg vállára emeli őket és a Hatikvah akkordjai csendülnek bele a csillagos, szép éjszakába... A remény dala, az évezredek zsidó remények és vágyakozások éneke. És örömkönyeket csal ki a zsidó szívekből... (d. t.)

vonták dr. Rosner Izidort, hogy miért exponálta magát a Zsidó Pártért. Ő, Rosner Izidor, akit a nemzeti parasztpárt nevezett ki az interimáris bizottságba,

A zsidó orvos meghökkent, majd önérzetesen a következő választ adta:

— Uraim, vegyék tudomásul, hogy én a Zsidó Párt tagja vagyok és nem a nemzeti parasztpárté. Az első pillanattól kezdve úgy tudtam, hogy engem, mint a zsidó népkisebbség reprezentánsát küldtek be az interimáris bizottságba és nem mint a kormánypartit. Amennyiben az urak engem kormánypartinak néztek és mint olyant neveztek ki, úgy nyomban el kell háritanom ezt a megbízatást és az interimáris bizottságban viselt tisztségemről lemondok.

Ezután megírta lemondólevelét és azt felvitte dr. Ilea vármegyei prefektushoz. A prefektus meglepetéssel fogadta dr. Rosner lemondását, csodálkozásának adott kifejezést és a lemondást nem akarta elfogadni. Dr. Rosner azonban nem tárgyalt, a történetek konzervenciaképpen lemondólevelét a prefektus íróasztalára tette és eltávozott.

Tanulja meg a helyes napfürdőzést

Ez azt jelenti, hogy testét — mielőtt kiteszi a napsugarak hatásának —

NIVEA - CREME

vagy **NIVEA - OLAJ** - jellel

kell bedörzsölnie. Mindkettő — mint egyedül a maga nemében — eucerint tartalmaz, ezt a páratlan és összetételében a természetes bőrzsíradékalkalgyeneráló bőrpoliszert. A Nivea-készítmények ezért ugyiszlóval „természetadta” bőrpoliszerek, amelyek nem pótolhatók más, főleg nem ugynevezett „csodakrémmel”. Csökkentik a fájdalmas napégetés veszélyét és gyönyörű bronzszínű árnyalatot adnak bőrnek. Nivea-Creme Lei 16,00 — 72,00 / Nivea-Olaj Lei 55,00, 85,00 BEIERSDORF & CO. S. A. R., BRASOV

Dr. Rosner Izidor önérzetes és bátor fellépését nagy elégtétellel fogadta Máramarossziget egész zsidósága. Ezzel az energikus, de nemes gesztussal végső csapás érte a gerinctelen házi zsidó-politikát, amelynek még ma is akad egy-két szálnalmas figurája a szigeti berkekből. Dr. Rosner öntudatos magatartása gyakorlati kezdetét jelenti Szigeten annak a népi

politikának, amelyet a Zsidó Párt hirdett meg és amely a régi megtüritség helyett megbecsülést és tisztetletet fog szerezni a zsidóságnak mindenütt. Méltó és csattanós meghirdetése volt ez annak, hogy a zsidó nép, miként minden más nép, a maga népi erejére akar támaszkodni és megszűnt lenni az uralkodó pártok uszályhordozóinak.

A Zsidó Párt vezetőinek propaganda-utja Biharmegyében

Oradea-Mare, július 12. Vasárnap propagandakörúton voltak a megyében a Zsidó Párt nagyváradi vezetői. Mindennél óriási lelkesedéssel fogadták a kiküldöttüket.

Salárd, Margitta, Székelyhid, Bihar diószeg és Bihar közsegeket dr. Markovits Ignác és Blum Zsigmond látogatták meg. Margittán dr. Friedmann Mór nyitotta meg a gyűlést, majd dr. Markovits Ignác központi kiküldött törő szavakban mutatott rá a Zsidó Párt és a zsidó lista jelentőségére. Majd megemlékezett arról a tendenciózus hírekről, amelyeket bizonyos körökből kolportálnak a zsidó párt ellen. Margitta zsidósága zárt sorokban sorakozik a Zsidó Párt zászlaja mögé. A Zsidó Párt kiküldöttjeit lelkes óvációkban részesítették.

Az új kelet munkatársai Markovits Ignác és Mann Adolf hitközségi elnök és dr. Friedmann Mór társaságban meg látogatták Margitta ösz főbbiját, Weinberger Salamont, aki a legnagyobb szívélyességgel fogadta a Zsidó Párt kiküldöttjeit, egyidejűleg megcáfolta azt az elterjedt hírt, mintha a Félix-fürdőben megtartott rabbitanács a Zsidó Párt ellen foglalt volna állást. A főbbi ur kijelentette, hogy a rabbitanács elvből nem foglalkozik politikával, de kinyilatkozta, hogy óhajítja a Zsidó Párt győzelmét, amelyet hivatottnak tartanak arra, hogy a zsidóság hathatós védelmét ellássák.

Innen a kiküldötték Székelyhidra mentek, ahol néhány pillanat alatt összegyűlt egész Székelyhid zsidósága. Megható látványt nyújtott a konzervatív ifjúság lelkesedése. Mint ismeretes Székelyhidon a nagy tudású Rosner Juda fő rabbi személyes vezetése mellett egy 180 tagból álló jeschivát tart fenn. A Zsidó Párt kiküldöttjei Weisz Fábán hitközségi elnök előzékenységből a Béth Hamidras hatalmas helyiségében tarthat-

ták meg beszédeiket. Dr. Markovits Ignác közlő gyórárs beszédben ismertette a nagyszámban egybegyűlt chászid hallgatóság előtt a Zsidó Párt célkitűzéseit. Majd az Uj Kelet munkatársának kíséretében meglátogatták ugyanebben a házban lakó Rosner Juda főrabbit ki tanítványai társaságában fogadta munkatársunkat és a Zsidó Párt kiküldöttjét dr. Markovits Ignácot. Rosner Juda főrabbi biztosította a párt kiküldöttjeit arról, hogy Székelyhid zsidósága, mint a múltban is egy kötelességet ismer és ez pedig az, hogy zsidó a Zsidó Párt zászlaját segítse győzelemre. Rosner fő rabbi további kintartásra buzdította a Zsidó Párt exponenseit.

Székelyhidről a kiküldötték Bihardió szegen és Biharon látogattak el az ottani zsidóság exponenseihez. Mindennél biztosították a pártot arról, hogy ezen helységek zsidósága egységesen fog fel sorakozni a Zsidó Párt zászlaja alá.

Telegd, Élesd, Nagybaród, Rév helységekben dr. Bárdos Imre, a lista második jelöltje, Mittelmann Jakab tagozati elnök és dr. Klein Ernő orvos tartottak beszédeket. Telegden Friedmann Ignác nyitotta meg a gyűlést, majd Mittelmann Jakab, dr. Bárdos Imre és dr. Klein Ernő tartottak nagyszabású beszédeket. Telegd zsidósága egyhangulag nyilatkozott meg a Zsidó Párt mellett. Innen Élesdre utazott a delegáció, ahol Ladányi Ignác nagyszabású előkészületeket tett arra, hogy a Zsidó Párt gyűlése minél imponzánsabb legyen. Majd Nagybaród és Rév helységeket látogatták meg. Nagyszalontára, Tenkére, Belényesre és Csékére, valamint a környező helységekre kedden látogattak el. Ugyaszintén Nagyváradon ma este nagy szabású nagygyűlést fognak még tartani.

A Zsidó Párt fölényes győzelme biztosítottak látszik. (b. zs.)

Dr. Kassovics Endre és dr. Várfalvi Mór propaganda-utja Tordamegyében

Torda, július 12. F. hó 10-én Kassovics Endre, a Zsidó Párt tordai listavezetője délelőtti Aranygyórárs zsidóságát látogatta meg dr. Stern Izidor ügyvéd és Salamon Béla ifjúsági vezető ki séretében. Lelkes fogadtatás után Kassovics Endre meggyőző érvekkel mutatott rá a zsidó öntudat és egység szükségességére, utána dr. Stern ügyvéd buzdította a választókat a Zsidó Párt melletti kintartásra. Mindkét szónok beszédjét nagy lelkesedéssel fogadta a hallgatóság.

Viisoarán Werzberger Mór kereskedő hitközségi elnök fogadta a jelöltet és ki séretét, biztosította őket a helység zsidóságának zsidó öntudatáról.

Délután 4 órakor Járában volt gyűlése a Zsidó Pártnak. Elsőnek dr. Várfalvi Mór tordai ügyvéd szólalt fel és megindokolta a Zsidó Pártba való belépését, majd bibliai idézetekkel tarkított, nagy hatású beszédben mutatott reá a zsidó egység szükségességére. Utána Kassovics Endre tartotta meg nagyszabású programbeszédét. A választók mindkét szónokot lelkesen ünnepelték.

Innen Moldovenesti községbe mentek, ahol a község háza udvarán már várták dr. Várfalvi régi választói. Az egész falu megjelent s dr. Várfalvi meggyőző érvekkel fejtette ki azokat az okokat, amely őt a Magyar Párttól a Zsidó Pártba vezették. Kiemelte, hogy 22 év-

vel ezelőtt a saját nevével indult a küzdelemben s ha akkor megbiztak benne s egy emberként állottak mellette, úgy most a zsidó lista kéri támogatásukat. A falu apraja-nagyja lelkes szereettel vette körül dr. Várfalvit.

A szűnni nem akaró taps után Kassovics Endre intézett beszédet a helység zsidóságához.

Innen a szomszédos Valeni községbe mentek át, ahol ugyancsak lelkes fogadtatásban részesültek s ahol előbb dr. Várfalvi, utána dr. Kassovics beszéltek az egybegyűlt választókhöz.

Fildermann Szatmáron

Satumare-Szatmár, július 12. A szigeti próbálkozás meghiusulása után dr. W. Fildermann, az UER vezére Szatmárra utazott, azonban itteni kísérletezése is kudarcba fulladt. Mintegy százhusz főnyi közönség gyűlt össze Fildermann négyvölésére, azonban ez a hallgatóság is tulajdonképpen a Zsidó Párt híveiből rekrutálódott és amikor Fildermann megkezdte beszédét, a tömeg a Zsidó Pártot és dr. Fischer Józsefet éltette. Akárcsak Szigeten, itt is a borsai pénzeket kérték számon az UER elnökétől, aki könnyes szemekkel és elcsukló hangon esküdött, hogy nem ő, hanem Éli Bercovici hibás a borsai pénzek ügyében.

Szatmár

lenti szatmári hírt, hogy vedés után meghalt a statusquo. Három év madta meköttöte be

A halál állott be t szakát dr. vos-fia virlett és fiámentesen dor.

A szatmári csak Szatmárdélyi rá Melysége nagy talmlesskálajú kiemelkedő az erdélyi vativ iskolame kísérés és közéletvilágszemlé tartozott, ben, Herzmenték a kezdetét és tina-centri szakát ny mára.

1861-b Síta közsé dalkodó v lesben rés mányait U roszlói eg nyerte el ját. Dokt Rabb Joci filozófiai mányos a jelentős k mánynak. pozsonyi a gezte és a legnevesebb rabbi képes

Már h nést keltet taival, am község és ta meg. E kezdte meg sal látott igaz zsidó séhez.

1904-b község vá kesedéssel szak vette életében. Krausz V tatta be o nyolc évig lelkievető kenysége is és jólé Nagy suly nevelésére vendékeibő sági önkép nívós zsid nőke volt hájának, a mári Zsid a Kisiparo iskolaiügy mellett ird amelyeket Magyarors szerü hébe Nagy zs

Meghalt dr. Jordán Sándor

a szatmári statusquo hitközség főrabbija

Szatmár, július 12. Lapzárta előtt je lenti szatmári tudósítónk a szomorú hírt, hogy tegnap éjszaka hosszú szenvedés után, hatvanéves korában meghalt dr. Jordán Sándor, a szatmári statusquo hitközség tudós főrabbija. Három évvel ezelőtt érzelmesedés támadta meg, majd másfél évig ágyhoz kötötte betegsége.

A halál szívgyengeség következtében állott be tegnap éjszaka. Az utolsó éjszakát dr. Jordán Viktor a főrabbi orvos-fia virasztotta át a nagy beteg mellett és fiának karjai között, fájdalommentesen lehelt ki lelkét Jordán Sándor.

A szatmári főrabbi halálával nemcsak Szatmár zsidóságát, de az egész erdélyi rabbikart érti súlyos veszteség. Mélysegesen konzervatív vallásossága, nagy talmudi felkészültsége, amely szélesskálajú világi kultúrával párosult, kiemelkedő helyet jelölt meg számára az erdélyi rabbikarban. A régi, konzervatív iskolához tartozott, amelynek szel leme kísérté végig áldásos lelképásztori és közéleti működésében. Pozitív zsidó világszemléletével azon kevesek közé tartozott, akik már a nyolcvanas években, Herzl Tivadar fellépésekor, felismerték a zsidó nép megújulásának kezdetét és azt az utat, amely a Palesztina-centrikus népi regenerálódás korszakát nyitotta meg a zsidóság számára.

Dr. Jordán Sándor főrabbi életrajza

1861-ben született a gömörmezei Sata községben. Apja házában, aki gazdálkodó volt, tradicionális zsidó nevelésben részesült. Középiszkolai tanulmányait Ungváron végezte, majd a boroszlói egyetem hallgatója lett és itt nyerte el bölcsészeti doktori diplomáját. Doktori diszertációjában a híres Rabbi Jochanan bar Naftan tanait és filozófiai munkáját dolgozta fel tudományos alaposítással és könyve egyik jelentős kufforrása lett a zsidó tudományban. Rabbini tanulmányait a pozsonyi és az ungvári jesivákban végezte és a régi Magyarország három legnevesebb ortodox főrabbiától kapta rabbiképesítését.

Már huszonhatéves korában feltűnést keltett német és magyar szónoklataival, amelynek nyomán a fogarasi hitközség és vidéke főrabbiává választotta meg. Konzervatív zsidó szellemében kezdte meg működését és nagy odaadással látott hozzá hitközsége életének igaz zsidó tartalommal való megtöltéséhez.

Huszonnyolc esztendő...

1904-ben a szatmári statusquo hitközség választotta meg egyhangú lelkesedéssel főrabbiává, amellyel új kor szak vette kezdetét a szatmári zsidóság életében. A szatmári rabbiszékbe Krausz Vilmos debreceni főrabbi iktatta be dr. Jordán Sándort. Huszonnyolc évig volt a szatmári hitközség lelki vezetője. Széleskörű hitéleti tevékenysége mellett nagyszabású kulturális és jóléti munkásságot fejtett ki. Nagy súlyt helyezett a zsidó ifjúság nevelésére és a középiszkolák zsidó növendékeiből megszervezte a zsidó ifjúsági önképzőkört, mely éveken keresztül magas zsidó nevelőmunkát végzett. Elnöke volt a Zsidó Nőegylet Népkönyvtárának, alapítója és elnöke volt a szatmári Zsidó Árvagondozónak, valamint a Kisiparosok Hitelintézetének. A zsidó iskolaügy fejlesztése és előmozdítása mellett irodalmi kurzusokat létesített, amelyeket maga vezetett. Ő létesítette Magyarországon az első Berlitz-módszerű héber óvodát 1908-ban.

Nagy zsidó tudása, bensőséges val-

lóságossága és öntudatos zsidó volta révén már 1896-ban, a Judenstadt megjelenésének évében, Herzl Tivadar mel-

lé állott rabbi Mose Arje Roth pápai és Mose Glasner kolozsvári főrabbi bátor csatlakozásával egyidejűleg. Mindössze ez a három rabbi emelkedett ki az akkori Magyarország rabbi karából, akik az általános zsidó kishitűség és gáncoskodás ellenére, vállalták az uttörők, az előharcosok háládatlan, küzdelmes szerepét a szikár magyarországi talajon. Jordán Sándor főrabbi mindvégig aktív harcosa volt a zsidó reneszánszmozgalomnak és tanításaival, tekintélyének súlyával nagymértékben járult hozzá a szatmári zsidóság öntudatosításához és a cionista szervezet kiépítéséhez.

Szatmár város összsidósága, az erdélyi rabbikar és a zsidó nemzeti mozgalom Izrael nagy fiát, a nemes szívű és nagykulturájú embert, a lelkes zsidó papot siratja halálában. A szatmári statusquo hitközség a maga halottjának deklarálta főrabbiát, és lehült tetemét a hitközség tanácstermében helyezte el, ahol áldásos lelkesítő és kulturális működését végezte huszonnyolc esztendőn keresztül. Temetése ma délután négy órakor lesz megtartva, amelyre a szatmári hitközség dr. Danzig Sámuel szigetesi főrabbit és az erdélyi rabbikar kiválóságait, valamint az elhunyt főrabbi tanítványait hívta meg.

Repülőkatasztrófa áldozata lett Bata, a világhírű cseh cipőgyáros

Az otruwitzi repülőter fölött lezuhant és meghalt az üzleti utjáról visszatérő Bata

Bécs, július 12. Prágai magántvirat megrendítő szerencsétlenségről ad hírt. Thomas Bata, az ismert cseh cipőgyáros, akinek termékei az egész világon elterjedtek, repülőkatasztrófa áldozata lett. A távirati jelentés szerint Bata üzleti uton volt az osztrák fővárosban, ahonnan ma reggel indult vissza repülőgépen Prágán keresztül üzeméhez. Az otruwitzi repülőter fölött a gép eddig ki derítetlen okok következtében megbil-

lent, majd mintegy 200 méter magasságból szédületes sebességgel a földre zuhant. A repülőter személyzete, amely megrémülve kísérte figyelemmel a szerencsétlenséget, azonnal a lezuhant géphez sietett. A pilótát holtan húzták ki a repülőgép roncsai alól. Bata még élt. Azonnal autóra tették, hogy kórházba szállítsák, de útközben kiszívedett. Thomas Bata egyike volt a mai idők legkiemel-

kedőbb nagyiparosainak. Self-made-man, akárcsak Ivar Kreuger, saját erejéből küzdötte fel magát a legelső sorába. Szívós munkával építette ki cipőgyárát, amelyben a racionalizált termelés legmodernebb eszközeivel dolgozott és a munkásait a gyár haszonrészesévé tette. A Bata cipőgyár termékei egész Európában közzismertek, sőt az utóbbi időben a Távolkeleten, Japánban és Kinában is létesített lerakatokat.

„Más államok többet szenvedtek a gazdasági válságtól, mint Románia“

Csak néhány napig maradnak az országban a népszövetségi szakértők

Bucuresti, július 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség szakértői megérkeztek Bukaresztbe. Mint nyilatkozataikból kitűnik, csak néhány napot kívánnak az országban időzni, semmiesetre sem annyit, amennyi szükséges volna az ország gazdasági és pénzügyi helyzetének alapos áttanulmányozásához. Ez a munka egy újabb szakértőbizottságra vár, amelyet csak ezután fog a Népszövetség kiküldeni. Avenol és Lawdey egyelőre informatív megbeszéléseket folytatnak és előkészítik a talajt. Intencióikra megfelelő fényt vet az a nyilatkozat, amelyben „az államgépezetnek a takarékoságon alapuló leegyszerűsítéséről“ beszélnek.

A két szakértő, Avenol és Lawdey egyébként ma délelőtt látogatást tettek Vaída miniszterelnöknél. Délután 4-kor Avenol, 5-kor Lawdey kihallgatáson jelentek meg a királynál, este Mironescuval tanácskoztak.

Avenol ma délben fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Végtelenül örülök, hogy ismét Romániában lehetek. Be kell vallanom, hogy most sokkal súlyosabb viszonyok között találtam az országot, mint első látoga-

tásom alkalmával. Miután a román kormány a Népszövetség támogatását kérte, a Népszövetség sietett eleget tenni Románia kérésének, hiszen ez az ország mindig egyike volt a népszövetség legerősebb támogatóinak.

— *Nécs szó nemzetközi kölcsönről*, hiszen a hitelélet mai dezorganizáltsága azt nem is teszi lehetővé. Csak arról van szó, hogy Románia gazdasági és pénzügyi helyzetét megvizsgálva, megállapítsuk, melyek azok az eszközök, amelyek alkalmasak a főcél, az ország gazdasági életének reorganizálására és talpraállítására megvalósításához. Annyit máris mondhatok, hogy Románia helyzete nem olyan súlyos, s más államok sokkal többet szenvedtek a válság következtében. Meg vagyunk győződve, hogy Románia gabonájának megfelelő értékesítésével, a preferenciális rendszer alkalmazásával, az ország közigazgatási és pénzügyi szervezetének a takarékoság elve alapján történő átstrukturálásával és egyszerűsítésével meg lehet közelíteni ezt a célt. Nem ellenőrizni jöttünk, hanem megvizsgálni a helyzetet és tanácsot szolgáltatni, biztosítva Romániának azt a nemzetközi közreműködést, amely a

Népszövetség egyik főcélja.

Avenol és Lawdey péntekig maradnak az országban. Valószínűleg Avenolinnal együtt utaznak haza. A népszövetségi szakértők a választások után újabb szakértőbizottságot küldenek Romániába, amelynek részletes jelentését azután a Népszövetség szeptemberi ülésén az elnökség terjeszti. Avenol csak szeptemberben tér vissza az országba.

Cionista diánsz. A Zs. N. Sz. helyicso portja ma, szerda este fél 10 órai kezdettel cionista diánsz tart Unió uca 4. szám alatti helyiségében. Revüt tart Danzig Hillél. Ezt megelőzőleg fél 9 órakor vezetőségi gyűlés lesz.

KIRÁNDULÁS. A mult hét vasárnapjára tervezett Románszentgyörgyi kirándulást e hó 17-én rendezzük meg. Jelentkezni lehet bezárólag csütörtök délutánig Spéternél (548-as telefon, Unió ucca 10). Utiköltség oda-vissza 150 lej, (melyben az elszállásolási költségek is befoglaltnak). Indulás 16-án szombat este 11-kor Laydától.

Az angliai malomipar újjáéledését lehet várni, Londonból jelentik: A lisztkontingenstörvény következményeként az angliai malomipar újjáéledését lehet várni. Több manchesteri és edinboroughi gépgyár rendeléseket kapott malomberendezésekre. A cardiffi dokkokban óriási vilamosüzemű malom épül s egy hatalmas malomépítkezés a hét folyamán indul meg a bristoli kikötőben is.

Terve vették a francia állami kötvények konvertálását. Párizsból jelentik: Tervevették az 5 és 6 százalékos kamatozású állami kötvények 4 és félszáza lékos alapon történő konvertálását. A kormány ezzel a költségvetésben 1.2 millió frank megtakarítást érhet el. Jelenleg 42 millió frank értékű olyan járadékkötvény van forgalomban Franciaországban, amelyek birtokosainak 5 százalékos kamatozást biztosítanak.

Születésszabályozás

Dr. Totis Béla új könyve 90 lej. Az ifjúság nemi problémái 75 lej Lepage-nál, Cluj-Kolozsvár. Küldje bélyegben, vagy kérje utánvétellel.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

MEGOLCSULT AZ AUTOBUSZ

Auto-Transport S. A. Auto-Modern S. A.

Leszállított nyári tarifája

- Cluj—Gherla tour-retour 90—
- Cluj—Dej tour-retour 120—
- Cluj—Bistrita tour-retour 250—
- Cluj—Tg. Mures tour-retour 300—
- Cluj—Reghin tour-retour 320—

Clujról indul		Nyári menetrend	Clujra indul vissza	
Reggel	Délután		Reggel	Délután
6	3	Cluj—Moci—Sarmasul—Tg-Mures	6	3
	4	Cluj—Moci—Sarmasul—Reghin	5.45	
	6	Cluj—Moci—Sarmasul—Mare	6	
6	4	Cluj—Gherla—Dej—Bistrita	6	3
12	6:30	Cluj—Gherla—Dej	7.15	2:30
	6	Cluj—Panticeu	6	
	6	Cluj—Bonțida	7	

Számozott jegyek cluj-i jegypénztárunknál elővételben is kaphatók. Telefonon fenntartott helyeket előjegyzésbe veszünk. Dejről Baia-Mare, Sighet, Jibou, Târgu-Lapusulra azonnali összeköttetés. TELEFON 551

Leikes ünneplésben részesítette az erdélyi újságírói kar Szász Endrét

Ünnepi és keretek között zajlott le kedden délelőtt a Szász Endre tiszteletére egybehívott rendkívüli újságírói közgyűlés

Cluj-Kolozsvár, július 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délelőtt ünnepélyes keretek között zajlott le Szász Endre újságírói működésének huszonöt éves jubileuma a református kollégium dísztermében. Az újságíró-szervezet rendkívüli közgyűlése ezuttal tullelmedett a szervezeti teendők és sablonos referenciák megszokottságán és a szolidaritásnak, a kollektív iránt érzett nagyrabecsülésnek és szeretetnek lélekemelő ünnepélyévé vált. Szász Endrét, a magyar nyelvű újságíró-kivétel tehetőségét és töretlen energiáját harcosát ünnepelni jött az erdélyi újságírók színeje Kolozsvárra. De nemcsak Szász Endrét dicsérni és felmagasztalni érkeztek az ország különböző sarkaiából az újságírók. Szász Endre személyén túl azt a szimbólumot is ünnepelték, amelyet Szász Endre talán a legtokéletesebben képvisel az erdélyi újságírásban. A csak újságíró, a csak a hivatását szerető embert, akit semmiféle mellékcél e hivatás gyakorlásában nem vezérel, akinek ambíciója a teljesítményesség felfokozásának nemes versenyében merülnek ki: azt az újságíró, akinek az élet legelső frontján kell állnia, mert odarendeli a hivatása, míg magánéletében a magárahagyatottság és szegénység minden szenvedését vállalja.

Ezt a tisztánlátó, tisztánléló embertípust képviseli Szász Endre és egyéniségének hívős, tartózkodó szerénységéből ezt még az is megérzi, aki soha nem élt közvetlen közelében. Ennek az érzésnek melege áradt szét a Szász Endrét ünnepelő tömegben: itt talán csak Szász Endrét ünnepelték, nem csak az ő nagy emberi és hivatásbeli kvalitásainak hódoltak: a kisebbségi újságírók önmaguknak keserves sorsát, ennek a sorsnak minden szépségét és minden tragikumát sirták el Szász Endre sokat hányattott, de a maga lelki és szellemi tisztaságában megingathatatlan egyéniségének hódoló beszédekben.

Az ünnepélyes közgyűlés megnyitása

Dr. Krenner Miklós, az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságíró-szervezet elnöke nyitotta meg a zsufolásig telt teremben a rendkívüli közgyűlést.

Tragikus időben ül össze ez a közgyűlés — mondotta — mely az újságírók nehéz problémáiról lesz hivatva dönteni. A közgyűlést Szász Endre kollegánk huszonöt éves jubileuma alkalmával hívta össze a szervezet. Annak a kollegának huszonöt éves jubileumára, akinek élete és újságírói munkája a legméltóbb reprezentációja az erdélyi zsurnaliszta hivatásának. Az erdélyi újságíró, aki az elmúlt tizenhárom évben, az első idők érthető bizonytalanságai után az ellentétek kiegyenlítésének az egymással szembenálló egybehangolásán fáradozott. A kisebbségi életnek homlokterében, az események legkockázatosabb ütközéspontján végezte el nagy munkáját a kisebbségi sajtó és ennek a munkának egyik legjelesebbje Szász Endre, akinek újságírói és polgári élete érényekben gazdag és követendő volt.

Krenner Miklós dr. szívbemarkoló szavakkal ismertette Szász Endre érdemeit, majd felszólította Tabéri Géza (Nagyvárad) elnökletével Major Géza (Arad), dr. Kovács Jenő (Bukarest), és dr. Ligeti Ernő hirlapírkat, hogy

Szász Endrét az ünnepélyes gyűlésetbe meghívják.

Szász Endre üdvözlése

Hatalmas tapsvihár köszöntötte ezután a terembe lépő Szász Endrét, aki könnyekkel szemében állt az öt lelkesen ünnepelő tömeg előtt. Dr. Krenner Miklós az újságíró-szervezet elnökségének nevében intézte az ünnepelthez a következő beszédet:

— Sokszor kellett beszédek mondanom — mondotta dr. Krenner — sokszor állottam meghatódottan gyűlésekben, hogy gondolatait és lelkükből feltörő kívánságait tolmácsoljam. De soha még ennyire meghatódott nem voltam. Azt hiszem, hogy amikor itt előttem állasz, nem ennek a közületnek legméltóbb reprezentánsa, nem ennek a céhnek egyik kiválósága áll előttem. Az az érzésem, hogy áldozat vagy. Áldozat vagy, aki a magad érényeidnek fel nem ismerésében, a magyar fajtanak fájó tehetetlenségében vállaltad olyan terheknek súlyát, amelyeknek vállalása valóban: áldozat. Becsületben, megingathatatlanul huszonöt évig működött ezen a pályán: nem törtél irói babérokra, holott meg volt benned az erre való elhivatottság. Nem használtad ugródeszkának mesterségedet könnyű érvényesülési lehetőségeért. Újságíró maradtál pusztán az újságírásért. A hivatás szeretetét, a magad tehetőségének kiéléséért. És nemcsak áldozat vagy: hérosz is vagy. Hérosz vagy, mert hány palánta nőtt ki mellőled, hány karrier indult ki közvetlen közelből, míg te, ezeknek a karriereknek istápolója megmaradtál annak, aminek elhivatottságát érezted: újságírónak. Egy most közkeletű regényben dorgálnak meg egy gyermeket, aki szereti a madarakat és ellopja tojásaikat, hogy hátha az ágyban ki tudja költeni a csibéket. Vajjon hány idegen tojást költöttél te ki, vajjon hány paradicsommadár kelt ki a te melegedtől? Nem csak áldozat: hérosz is vagy. Áldozata és hérossza annak a hivatásnak, melynek bére nagyon sokszor a féreismerés, nagyon gyakran csak a megdorgálás. Jókivánságokat tolmácsoló ezután Krenner Miklós dr. Szász Endrénél, majd az újságírói kar szeretetét megőrző szavakkal tolmácsolta:

— Hozzuk neked kartársaid vérvő, szerető, melegítő, őszintén szerető szívét, Szász Endre, hivatásunk és szerény céhbeli köröknek disse...

Az üdvözlő beszédek

Hatalmas tapsorkán üdvözölte Krenner Miklós dr. emberi mélységekben kalandozó üdvözlését. Majd sorra emelkedtek szólásra az ünnepség többi szónokai: a Keleti Újság nevében Zágoni István dr. köszöntötte a lap kiváló fellelős szerkesztőjét, a prefektúra és a kormány nevében dr. Stoica Ionel vármegyeházi hivatali főnök román nyelven üdvözölte Szász Endrét és felolvasta dr. Tilea Viorel alminiszternek Szász Endréhez írt meleghangú magyar nyelvű üdvözlő levelét. A román újságírók nevében C. Codarcea előbb román, majd magyar nyelven üdvözölte Szász Endrét. Az Erdélyi Irodalmi Társaság nevében Kovács Dezső dr. a református kollégium igazgatója, Szász Endre volt tanára beszélt, aki könnyekig megható, filozófikus beszédben méltatta Szász Endrét. A magyar kaszinó ne-

vében dr. Jelen Gyula, az Országos Zsidó Párt részéről dr. Klein Miksa tartottak beszédek. A budapesti újságíró-szervezet levélben, a Magyar Párt részéről dr. gróf Bethlen György is levélben üdvözölte Szász Endrét, majd Sárkány Gábor a temesvári, Marot Sándor a nagyváradi, Major Géza az aradi, karádi Nagy Lajos a bukaresti, Salamon László pedig a kolozsvári újságírók nevében tartottak üdvözlő beszédek, majd Szász Endre a beszédek elhagyása után pár keresetlen szóval válaszolt:

Szász Endre válasza

— Nem vagyok szónok, sohasem pályáztam a nyilvános szerepések dicsőségére. Mégis, most abba a helyzetbe kerültem, amit mindig igyekeztem elkerülni: engem ünnepelek. Egész életemben igyekeztem objektív maradni és éppen ezért jól ismerem magam, hibáimat és érényeim egyaránt. E nap szónokai valamennyien elfelejtették hibáimat és csak azt a kevés jót említették, amit életemben tenni megpróbáltam. De érzem a szeretetet, mely a felszólalók lelkéből felém sugárzik. Érzem és tudom, hogy kollegáim szíve szót hoztam és ez több, mint minden egyéb. A nagy aggodalommal összegyűjtött vagyont egy szél elfújhatja, de a lélek szeretetét azt soha.

Az egybegyűltek hatalmas ünneplésben részesítették Szász Endrét, majd az újságíró-szervezet rendkívüli gyűléseinek ez az ünnepélyes része ezzel véget ért. Szász Endrét ezután a jelenlévők meleg üdvözlétekkel árasztották el.

A rendkívüli kongresszus délutáni tanácskozásain számos felszólalás után a jelenlévő delegátusok elhatározták, hogy az erdélyi és bánsági kisebbségi újságíró-szervezet teljes átszervezésének munkáját és a Bukarestben szeptember második felében megtartandó kongresszus előkészítő munkálatait egy három tagú direktóriumra bizza, melynek tagjai: dr. Krenner Miklós (Székelyföld), (Kolozsvár), Sárkány Gábor (Temesvár) és dr. Kovács Jenő (Bukarest).

Ezen felül elhatározta a közgyűlés, hogy az új kollektív szerződések megkötése ügyében az egyes csoportok külön-külön indítják meg az erre vonatkozó tárgyalásokat.

Az erdélyi és bánsági kisebbségi újságíró-szervezet bukaresti kongresszusa egyébként országos eseménynek ígérkezik, mert ezen a kongresszuson fognak először hivatalosan találkozni a magyarországi sajtó kiváló reprezentánsai a bukaresti román sajtó reprezentánsaival. A kongresszus magyar, kisebbségi és román delegátusai a kongresszus bezárása után nagyobb kirándulást tesznek Románia, illetőleg a Regát természeti szépségekben gazdag vidékeire, így többek között Constancába is.

Dr. KULCSAR ISTVAN:

Bevezetés az individuál pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ősember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányított egység. — A szervek fogyatéksága. — A „fiziológias fogyatékság”. — A fogyatékság létrejöttének tényezői. — A fogyatékság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzúllás és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kutura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individuálpszichológia története.

Ara 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora
Szerda este fél 10 órakor: Salamon Béla és társulatának vendégjátéka, Sorozatsz. 261.

Csütörtök este fél 10 órakor: Salamon Béla és társulatának vendégjátéka, Sorozatsz. 262.

Péntek este fél 10 órakor: Salamon Béla és társulatának utolsó és bucsufellépése, Sorozatsz. 263.

Színház-Mozgó műsora

Szerda d. u. fél 4, fél 6 és fél 8 órakor: Csütörtök d. u. fél 4, fél 6 és fél 8 órakor:

Ószi manóver. Filmoperett 10 felvonásban, a főszerepekben: Lucy Englich, Claer Römer, Fritz Camperz és Paul Hörbiger. Uj hangos hradó és Miky Maus kíséző műsor. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Az Apró-Mozgó műsora

Szerda fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Mámorkeringő. Németül beszélő és éneklő hangosfilm. Főszereplők: Mady Christians, Hans Stüve. Helyárak: 10 és 20 lej.

Csütörtök fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Péntek fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Premier. Nagy vígjátékláger, németül beszélő hangosfilm: Felfordult világ. Főszereplő: Vlasta Burian. Helyárak: 10 és 20 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Konverziós nyomtatványok kaphatók: László Kálmán papírkereskedésében Oradea, Avram Jancu 11.

Kerekék belvárosban 2-3 szobás konfortos lakást azonnalra. Cimeket a kiadóba kérek.

Kerekék 35-40.000 lejes „Albina” betét könyvet. Cim Jókai ucca 5. Dante kölcsönkönyvtár.

Eladó antik garnitúra (uri szoba). Cim Jókai ucca 5. Dante kölcsönkönyvtár.

Matematikából, fizikából előkészítő díj lomás tanár biztos eredménnyel pótvizsgára, érettségire és egyetemre. Cim a kiadóban.

Intelligens osztrák nő, — keresi urinó vagy középkorú ur társaságát, csakis társalgás céljából, szíves megkeresést „Zongoratanító” jelígre kér a kiadóba.

Sapkahorgolást mindenféle formában, selyem és gypjuból olcsón vállalom. Calea Decebal 18. (volt Rudolf-ut) jobbra utolsó ajtó.

Mult évi győzelmeink összekötő szimbólumának ez évi diadalunk jelének kell lennie! Ezt akarja és ezt segíti elő minden öntudatos zsidó!

Hagyja abba a munkáját, menjen el azonnal a járás-bíróságra és váltsa ki választói igazolványát!!!

— A majdnem a senyöző ino Az ógörög nednek r északamer kaliforniai Ocean part tizedik oli ket akikne olimpiász v az egész nagyszabás vevő verse mulja fel nak a szá pontjából ken. Az ol logató ver hogy a tiz dok jegyét mok csod egész bizt egész soroz ban. Európ viselve a t államok ki európai ál egyes vers jesen bizo tos, hogy világbanok közül a né képvisel nyek gyöt tek közül Amerika ta tázonon a relátható magyarokn Madarász a bálnak a d hatólag a zött döl el erősen bele gyarok és pontverseny meg, de Ne pán is erős be.

— Lotty Londonból szerint Lc filmszínész újra vissza ville-szinhá nek még kü egyfelvonás kitaní fogj számára.

— Egy muzsikáta zsinagógab nya és a n botránj já Nagytapolc egyikén est ba igyekez Egyszerre egy lármáz János nagy a vezére és lármáz cso volt, akikn mozdonyvez huzzanak e nyok a leg lett rázend A templom vasutashoz ja el a ten meskedett, dott. Erre a garázda biztos teren zette a vas plomból. V ra kísérték telte, hogy vegyen fel brutálisan községi orv megvizsgált sérülést ne állapított r nul álló es tett a váro nélkül. A dr. Kun M jelentést te

Sz olo

HIREK

A balkáni államok kivételével majdnem az összes európai államok versenyzői indulnak a tizedik olimpiáson. Az ógörög klasszikus küzdelmek eleve nednek meg augusztus hónapban az északamerikai Egyesült Államokban, a kaliforniai Los Angelesban. A Csendes Óceán partján lévő metropolis várja a tizedik olimpiáson résztvevő versenyzőket akiknek egyrésze már el is jutott az olimpiász városába. A tizedik olimpiász az egész világot átfogó krízis dacára nagyszabásúnak ígérkezik. Ha a résztvevő versenyzőknek a száma nem is mulja fel az eddigi olimpiászok indulóinak a számát, azonban a minőség szem pontjából bizonyára túl tesz az eddigieken. Az olimpiászot megelőző próba és válogató versenyek azt engedik sejtetni, hogy a tizedik olimpiász a világrekorok jegyében zajlik le. Az emberi izmok csodálatos teljesítményei által, egész biztosan, az új világrekorok egész sorozatát állítják fel Los Angelesban. Európa az elit gárdájával lesz képviselve a tizedik olimpiáson. A balkáni államok kivételével, majdnem minden európai állam képviselteti magát. Az egyes verseny számokban az esélyek teljesen bizonytalanok az már előre is biztos, hogy nagy harcok lesznek egy-egy világbajnokságért. Az európai nemzetek közül a németek lesznek a legerősebben képviselve az olimpiáson. A sprintversenyek győztesei előreláthatólag a németek közül kerülnek ki. A középtávokon Amerika tartja a hegemoniát. A hosszútávokon a finnek és a lengyelek az előrelátható győztesek. Diszkoszvetésben a magyaroknak is van esélyük. Remec és Madarász állandóan 50 méter körül dobálnak a diszkossal. A vízipóló előrelát hatólag a németek és a magyarok között dől el. Az uszós számokban japán is erősen belefog szólni. A vívásban a magyarok és az olaszok dominálnak. A pontverseny bizonyára Amerika nyeri meg, de Németország, Finnország és Japán is erősen beleszólnak a pontversenybe.

Lotty Pickford visszatér a színpadra Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Lotty Pickford, Mary Pickford filmszínésznő huga tízéves szünet után újra visszatér a színpadra. Egy vaudeville-színházban fog fellépni. Fellépésének még külön érdekessége az is, hogy az egyfelvonásos, melynek címszerepét alakítani fogja, Mary Pickford írta huga számára.

Egy részeg vasutas cigányokkal muzikáltatott magának a topolcsányi zsinagógában. Pozsonyból jelentik: Csunya és a maga nemében páratlanul álló botrány játszódott le a csehszlovákiai Nagytapolcsányban. Az elmúlt napok egyikén este fénylő órák a templomba igyekeztek a nagytapolcsányi zsidók. Egyszerre csak a templom előtt termett egy lármázó csoport, amelynek Klecska János nagyszombati mozdonyvezető volt a vezére és behatoltak a templomba. A lármázó csoportban négy cigánymuzsikus volt, akiknek a szemmeláthatóan részeg mozdonyvezető megparancsolta, hogy húzzanak el egy zsidó gúnydalt. A cigányok a legnagyobb megbotrányozással mellettráztatták az aposztrofált nótára. A templom gondnoka odament a részeg vasutashoz és felszólította, hogy hagyja el a templomot. Klecska nem engedelmeskedett, hanem tovább garázdálkodott. Erre rendőrt hívtak, de ez sem birta a garázda részeggel. Végül egy rendőrbiztos teremtett rendet, erőszakkal kivette a vasutast és a cigányokat a templomból. Valamennyiüket a rendőrszobára kísérték. Itt Klecska hangosan követelte, hogy hozzanak orvost, ki látélelet vegyen fel sérüléseiről, mert a rendőrök brutálisan bántak vele. Dr. Verő Ignác községi orvos megjelent a rendőrségen, megvizsgálta a vasutast, de semmiféle sérülést nem talált rajta. Csak annyit állapított meg, hogy részeg. A példátlanul álló eset nagy megbotrányozást keltett a városban felekezeti különbségnélkül. A zsidó hitközség megbízásából dr. Kun Mihály, ah itközség ügyésze feljelentést tett a garázda vasutas ellen.

Egy meglepetésvető zsidó röpirat

Cluj-Kolozsvár, július 12. Kolozsváron az elmúlt napokban jiddis és magyar nyelvű röpcédulákat osztogattak, amelyek az egyik román politikai párt gyűlésére invitálták a zsidó polgárokat. Hozzá vagyunk már szokva az efféle alkalmi választási irodalomhoz. Nem is térnénk ki reá, mert távolról sem áll szándékunkban a gyűlés összehívóival polemizálni.

A röpcédulákon azonban az összehi-

váson kívül egy választási jel is szerepel: a karika. Esetleg félreértések elkerülése végett szerelnők csupán a kolozsvári zsidó választók figyelmét felhívni arra, hogy a karika nem a Zsidó Párt jele, hanem a román nemzeti-paraszt-párté. Reméljük, nem lesz olyan zsidó választó, aki felül a jiddis röpcédula egyszerű kortesfogásának és mindenki tudni fogja a választási fülkében, hogy a Zsidó Párt jele ez:

Egyes kortesei ennek a jiddis röpcédulának szerették volna elhitetni, hogy ahhoz a röpcédulához az ortodox hitközségnek valamelyes köze volna.

Az ortodox hitközség vezetői annál nagyobb felháborodással cáfolják meg ezt a verziót, hiszen a hitközség, mint testület sohasem politizált.

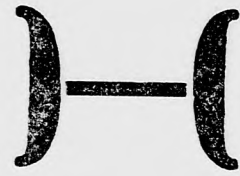
Elhalasztják Doumer elnök gyilkosságának bűnügyi főtárgyalását. Párizsból jelentik: Gorgulow, Doumer elnök gyilkosságának főtárgyalási határnapja, július 25-e szintén bizonytalanra vált, mert a védelemnek sikerült kiharcolnia a volt orvosmerénylet elmeállapotának újabb tüzetes megvizsgálását.

Csempészek és határőrök harca. Londonból jelentik: Az ecuadori határvidéken szeszcsempészbanda meggyilkolt tíz határőrt, akik az előző éjszaka nagyobb mennyiségű szeszt koboztak el a csempészeketől.

Elfojtják a borinagei bányászok sztrájkját. Brüsszelből jelentik: A borinagei bányászsztrájk vidékén szigorított intézkedések léptek életbe. A karhatalom felvonultatása folyamatban van, Charlevoixban a sztrájkolók tüntető nagygyűlését ma már nem tarthatták meg.

Negyvenórás munkaidőt vezetnek be Franciaországban. Párizsból jelentik: A kormány foglalkozik a heti negyvenórás munkaidő bevezetésével. Ezenfelül a munkanélküliség enyhítése érdekében korlátozni fogják a külföldi idénymunkások franciaországi alkalmaztatását.

Csak az szavazhat,
aki kiváltja választási igazolványát!!

Váltsa ki tehát minden zsidó választói igazolványát!

és szavazzon)—(jelre!

Gabonavásárlásokkal befolyásolja az áralakulásokat a török kormány. Londonból jelentik: Törökországban a parlament új gabonatorvénnyel hozott, amelynek rendelkezéseire képest az állam jogot nyert arra, hogy a gabonáinak stabilizálása érdekében gabonát vásároljon és eladjon. A kormány felhatalmazást kapott arra, hogy az agrártermékek vámjait szükség esetén leszállíthassa.

Mindennapos székszorulás, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a bélműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől.

Újra működésbe kezdenek az argentinai tüzhányók. Párizsból jelentik: Az Andekben, az argentinai Mendoza fölött nyugatra a tüzhányók újra erupciós tevékenységbe kezdtek. A vulkánikus működést állandó földrengés kíséri. Lényegesebb károkat a kitörések még nem okoztak. A lakosság menekül a vulkánok körzetéből.

Újabb hat halott a német kommunista-nemzeti szocialista fronton. Berlinből jelentik: Az utóbbi két napon a politikai ellenfelek uccai harcainak újabb hat halálos áldozatuk van. Kielben, Dessauban és Kölnben voltak ezuttal véres összeütközések halottakkal és súlyos sebesültek légióival.

A száj kellemetlen szaga megszűnik. Kényes téma: a száj kellemetlen szaga. Sokan szenvednek benne, többnyire olyanok, akik nem is tudják. Csak azt vehtik észre, hogy környezetük lehetőleg kikerüli a velük való beszélgetést. A Pebeco-fogpaszta megóvja ezektől a kellemetlenségektől, tisztán és frissen tartja a szájüreget és leheletét.

A Mizrahi ifjuság Félix-fürdői táborát a közbeeső választások miatt 2 nappal elhalasztotta és így fő hó 17-ke helyett 19-én kezdődik. A rendezőség ez uton hívja fel a csoportokat, hogy sürgősen jelentsék be a résztvevőket. Az országos tábor rendezőbizottság nevében Dov. Szegáll Cluj, Str. Dubalarilor 1.

Az orvosi hivatás áldozata. Bécsből jelentik: Egyik bécsi kórházban meghalt Dautwitz Friedrich dr. grazi hírneves radiológus professzor, aki a tudományos kutatás áldozata lett. A rádiummal gyógyító tanár szöveteit az emenáció megtámadta. Előbb jobbkezének összes ujjait, majd karját kellett levágni. Am ez sem segített s az újabb műtétet a legyengült szervezet már nem bírta el.

Megingott a Danzigi Hitelintézet. Berlinből jelentik: A Danzigi Hitelintézet, a szabadállam legnagyobb bankja betéteinek fokozódó csökkenése, a nagy igénylések és a követelések behajthatatlansága miatt fizetési zavarokba jutott. Valószínűnek tartják, hogy az állami szénátus a pénzügyintézetet szanálni fogja.

KAPRÓL NAPRA

Londonból jelentik, hogy a Vickers-Armstrong hadiüzemben hosszabb ideje folytak kísérletek a széngáznak gépjárművek hajóenergiájaként történő felhasználása elérésére. A kísérletek most eredménnyel jártak. A széngáz 3000 atmoszfera nyomás alatt kitűnő hajtóerőnek bizonyult. Ez a hajtóenergia 30—40 százalékkal olcsóbb, mint a benzín. Remélik, hogy rövidesen az új hajtóerő bevezetése nyomán enyhülni fog az angol szénbányák válsága is.

Age dán herceg, a francia idegenlégió leszerelt kapitánya elhatározta, hogy kéri a francia gyarmati katonaság tisztii létszámába való újrafelvételét. Felesége és 17 éves fia még Marokkóban vannak. Valószínűnek tartják, hogy a herceget, aki más elhelyezkedést nem igen tudott az idegen légió otthagynya óta találni, őrnagyi rangban Indokínába fogják beosztani.

Newyorki jelentés szerint a Paramount meg akarja filmesíteni Theodor Dreiser Sister Carrie című regényét. Azt követelik most Dreisertől, hogy adjon nyilatkozatot arról, hogy a film elkészülte után nem fog botrányokat rendezni, mint az Amerikai tragédia filmre vitelénél tette. Dreiser eddig nem adta a kért nyilatkozatot, így a regény filmre vitele egyelőre késik.

Newyorkban per indult meg John Melish optikai nagyiparos ellen. A gyárost, aki évek óta szállítja az amerikai obszervatóriumoknak a legpontosabb optikai műszereket, azzal vádolják, hogy megromlott egy ártatlan fiatal leányt. Ha a vád beigazolódik a gyáros husz-évi szabadságvesztés büntetést is kaphat.

Jeruzsálemből jelentik, hogy egy angol-amerikai kutató expedíció Samariában a régi Judea volt fővárosában elefántcsontból való hatalmas falitáblát talált, amely a Krisztus előtti 9-ik századból származik. A táblát lótszvirágok, angyalok és különös állatok gazdagon díszítik. Valószínűnek tartják, hogy a tábla az ugynevezett Elefántcsontház alkátrésze volt, melyről az ótestamentumi Királyok Könyve is említést tesz.

Egyik amerikai vidéki város megvalósította praktikusán és ötletesen a vándorló kaszinó intézményét. Üzletzárás után, amikor még mindig elég nagy a meleg a városban, a tagok kaszinó olvasó és játéktermévé átalakított hatalmas autókörökbe ülnek s azután a teljesen nyitott ablaku kocsiokon kirobognak a városból. Menetközben a széljárás elviselhetővé teszi a levegőt.

Chopin hamvainak Varsóba szállítása ellen a francia kormány nem fog kifogást emelni, de visszatartja a csodás szép ségű Chopin-síremléket, a Pere Lachaise temetőben azon a helyen, ahol e pillanatban még Chopin földi maradványai nyugsznak.

VIDAM SAPOK

TUD-E NEMETORSZÁG FIZETNI?

Erre a kérdésre felel ez a történet:

A tanító a lopásról magyaráz.
— Lopás például, — mondja — ha a kávéházban valaki elviszi a felöltőmet.

Ebben a pillanatban észreveszi, hogy Samuka a pad alatt kereszt-rejtvényt fejt.

— Samu, te már megint nem figyelsz!

— Figyelek, tanító ur kérem.

— Na, ha figyelsz, mondd meg nekem, mi vagyok én, ha az apád zsebéből kivesszek száz dinárt?

— Akkor a tanító ur — büvész.

Szereti Ön ? ! akkor vásároljon a

Sándor

cégnél, Piata Unirii 9. (v. Mátyás király-tér)

márkás

harisnyát, fürdőruhákat

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ujra agyonlöttek egy választási kortest

Bucuresti, julius 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási harc változatlan hevességgel folyik. A Lupta jelentése szerint Jasi megyében a Duca vezetése alatt álló liberálisok verekedő bandákat szerveztek meg, amelyek igyekeznek az összes többi pártok jelöltjeit erőszakos fellépésükkel megfélemlíteni és megakadályozni, hogy a megyében propagandát fejtsenek ki.

Ramnicul Vâlceai jelentés szerint, Gradistea községben véres összetűzésre került sor a liberális és a nemzeti-parasztpárti kortesek között. Az összetűzés során az egyik liberális kortest lelőtték. Armand Calinescu, belügyi alminiszter érdeklődésére a vâlceamegyei prefektus megerősítette a halálos végű összetűzés híreit.

Braziliában is forradalom tört ki

Párizs, julius 12. Braziliában forradalom tört ki. Egyelőre a forradalmi mozgalomról ellentmondó hírek érkeznek. Egyes verziók szerint csak Sao Paulo van a forradalmárok kezén, más hírek úgy tudják, hogy a forradalom három állam területére terjedt ki és a kormányzatok még nem jutottak fölénybe a lázadókkal szemben.

A Newyork Herald szerint Vargas elnök felfüggesztette az augusztus el-

sején esedékes külföldi köleszönszolgálatot — egyelőre 15 napi időtartamra, amit szintén a forradalmi mozgolódásoknak kell tulajdonítani.

Egyidejű jelentés szerint Eszaki-Peruban a kormányzatok visszaszorították a kommunista felkelők osztagjait. Az offenzívában részt vesz a perui légi haderő is. A véres harcok a forradalmárok folytonos hátrálása közben tovább tartanak.

Edesanyja sirján főbelötte magát és azonnal meghalt Buksai Márton kolozsvári irodaszolga

„Értesítsék hozzátartozóimat” — ez volt az öngyilkos hátrahagyott levelében

Cluj-Kolozsvár, julius 12. (Az Uj Kelet tud.) Kedden a déli órákban megdöbbentő öngyilkosság történt a kolozsvári hársongárdi temetőben. A járókelők egy sirra hajolva férfi hulláját találták meg, melynek halántékán még csurgott a vér. Azonnal értesítették az ötödik kerületi rendőrséget, mely a helyszínre kiszállva, már csak a hivatalos teendőket végezhette el a 35-40 évesnek látszó férfi hullaja mellett. A holttestnél talált iratokból megállapították, hogy az öngyilkos Buksai Márton harminckilencéves irodaszolgával azonos, aki az Adria Biztosító Társaságnál teljesített szolgálatot.

A személyazonosság megállapítása után a szolgálatos rendőrséget megdöbbenéssel ismerte fel ennek az öngyilkoságnak tragikus hátterét abban, hogy

Buksai Márton edesanyjának sirján követte el végzetes tettet.

Délelőtt 11 óra tájban jött ki edesanyja sirjához Buksai és egy kétdecis üvegben konyakot vitt magával. Rövid ideig időzhetett a sirnál, mert az üvegből csak fél-deci ital hiányzott. A nála levő Browning revolverből egy golyót lőtt a jobbhalántékába. A lövés azonnali halált okozott és pontosan a balhalántékon hagyta el a testet. Az öngyilkos mellett a következő tartalom cédulát találtak:

„Értesítsék a Fötér 22. szám alatt lakó hozzátartozóimat”.

Buksainak felesége és fivére lakik Kolozsváron, akiket értesítettek a szerencsétlenségről. Az öngyilkosság oka állítólag családi okokra vezethető vissza.

Bonchidán felborult a dés—kolozsvári autobusz és négy embert temetett maga alá

Két halálos áldozata van a szerencsétlenségnek

Cluj-Kolozsvár, julius 12. (Az Uj Kelet tud.) Kedden délután tragikus autószerencsétlenség híre érkezett a kolozsvári ügyészséghez. A Kolozsvár és Dés között közlekedő autobusz Bonchidán felborult és az autobusz utasai rendkívül súlyos sérüléseket szenvedtek. Az autobuszon a nyáron hétköznap nagyon csökkent forgalom ellenére, a soffórön kívül hét ember ült. A szerencsétlenség egy kanyarodónál következett be, ahol géphiba és az ut használhatatlanul rossz volta miatt az autobusz felborult.

A következő pillanatban messzehangzó jankiáltások törtek elő az autobusz romjai alól. A sértetlenül marad soffór a Bonchidáról és a környező mezőkről odaseregülő parasztsággal azonnal megkísérelte, hogy a súlyos sebesülteket az autobusz alól kimentse.

A hét utas közül négyen súlyos sérüléseket szenvedtek,

akiket eszméletlenül fektettek az ut szélére, míg a bonchidai csendőrségi telefonon értesítette a kolozsvári csendőrpáncsnokságot a történetekről. Kolozsvárról azonnal mentőokos szállt ki a helyszínre és a sebesülteket a kolozsvári klinikára szállította. Itt megállapítást nyert, hogy

a sebesültek közül Guțu Simon csendőrmester és Tavoș Lajos dési földbirtokos állapota teljesen reménytelen.

Mindketten koponyaalapi törést szenvedtek és így életbenmaradásukhoz semmi remény nincsen. Az autobusz többi utasai könnyebb sebesülésekkel és részben sértetlenül kerültek ki az autókatasztrófából.

Óriási orkán és felhőszakadás Budapesten és Párizsban

Budapest környékén a vihar háztetőket sodort el. Párizsban óriási víztömegek lepték el a földalatti vasut alagutjait

Budapest, julius 12. Tegnap délután Budapesten és környékén felhőszakadás volt, amely a mélyebben fekvő házak pincéit elárasztották árvízzel. A József-telefonközpont munkája egy napra megbénult, mert a vizáradat behatolt a központ egyik kábeltartó aknájába. Emiatt a tűzoltóparancsnokság sem tud telefonon érintkezni a kerületi tűzoltóságokkal s kénytelen volt az autós küldöncszolgálat kiséretével eszközökhöz nyulni. Szerencsére a vihar tüzesetet nem okozott. Pesterzsébeten az orkán ereje igen jelentékeny volt. Felhőszakadás közben háztetőket sodort el a házakról s fákat döntött ki. Az uccákon egyidejűleg valóságos tenger volt. Kispesten is mintegy hatvan ház került víz alá. A dunántúli Nagykanizsán is vihar és felhőszakadás volt

jelentékeny anyagi károkkal.

Ma dél felé már újra erősen emelkedett a tegnapi vihar nyomán alászállott kánikulai hőség csaknem országsszerte. Egyidejűleg a francia fővárosban és környékén is tegnap másfélórás nagy vihar tombolt felhőszakadással. Óriási víztömegek lepték el a földalatti alagutjait, úgy, hogy a közlekedést be kellett szüntetni. Az alacsonyabban fekvő városrészekben több ezer pincében magasan állott az árvíz. A Versailles—Párizs utovonal villamossági telepét is elöntötte az áradat. Emiatt a régi gőzmozdonyokat kellett újra használatba venni, hogy a forgalmat fenntarthatassák. Az ország több részéből is vihart és felhőszakadásokat jelentenek.

Cuzista agitátorok nem váltanak vasuti jegyet és a kalauzt le akarják dobni a vonatról

Bucuresti, julius 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Romanból Bukarestbe haladó vonatra kilenc cuzista diák szállt fel ma délelőtt, jegy nélkül. Míg a kalauz emiatt felelősségre vonta őket, éktelen botrányt csaptak és azzal fenyegették meg, hogy ledobják a vonatról. A vonatot a legközelebbi állomáson leállították és a kilenc diákot átadták a rendőrségnek.

Megállapítást nyert, hogy a diákok kék uniformisban, törökkel felszerelve jártak be a megyét, egy bizonyos Winkelbauer nevezetű, állítólag zsidó kereskedő autóján.

Bizalmat szavazott a francia kamara Herriot kormányának

Párizs, julius 12. A francia minisztertanács tegnapi ülésén köszönettel tudomásul vették a lausannei francia delegáció munkásságáról szóló jelentést. Ezután a minisztertanács a költségvetés ügyével foglalkozott. A kamara ülésében megkezdődött a pénzügyi vita a költségvetési takarékosági rendszabályok és a kormány új adóemelési tervei körül. A vitában Herriot és Germaine Martin pénzügyminiszter több ízben szolgáltak a parlamentnek felvilágosításokkal.

Paul Boncour bejelentette, hogy a pénzügyi bizottság által elfogadott szociáldemokrata indítvány egyik felét, az ideai hadgyakorlatok takarékosági okokból történő elhagyását nem ellenzi, de helytele-

niti s nem teheti magáévá azt a követelést, hogy az év folyamán egyetlen tartalom nélkül se hívassanak be fegyvergyakorlatra. Politikai körökben származó információk szerint egyébként Herriot a pénzügyi javaslatokkal kapcsolatban nem fogja a kamarában felvetni a bizalmi kérdést s megvárja, hogy a szenátus milyen magatartást fog tanúsítani a költségvetés egyensúlyára igyekvő törekvésekkel szemben.

Párizs, julius 12. Lapzártaker érkezett jelentés szerint a francia kamara egész éjjel tartó szünetes vita után 360 szavazattal 179 ellenében bizalmat szavazott Herriotnak és kormányának.

Vanderwelde forradalom kitöréséről beszélt a sztrájkoló belga munkásoknak

Brüsszel, julius 12. Mint lapunk más helyén beszámolunk róla, a belga szénbányászok sztrájkja egyre veszedelmesebbé válik. A sztrájkolók több helyen véres zavargásokat rendeztek. Charleroyban a munkásság tegnap reggel általános sztrájkot kezdett. A rendőrség messze-messze intézkedéseket foganatosított, ősz szeütközésre azonban a szociáldemokraták és a hatóság tagjai között nem került a sor.

A kormány tagjai hétfőn délután rendkívüli minisztertanácson foglalkozott a sztrájkhelyzettel. A kormány intézkedése a bányavidékeken a csendőrséget megerősítették és egyes városokba katonaságot rendelt. A Nation Belge értesülése szerint a bányászavargások tervére a belga agitátorok a párizsi kommunista vezérkarral együtt dolgozta ki. Francia lapok brüsszeli jelentése arról számol be, hogy a belga hatóságok elfogató

parancsot adtak ki a Mons, Liège, Antwerpen, Brüsszel és Charlorey vidékén működő kommunista vezetők ellen. A zavargások helyére kirendelt csendőrséget és katonaságot közös parancsnokság alá helyezték és a katonaságot géppuskával felszerelt páncélautókkal erősítették meg.

Wanderwelde la Louviereben beszédet intézett a sztrájkoló bányászokhoz:

— A proletáriátus nagy megmozdulásával állunk szemben, — mondotta. Van nek pillanatok, amikor kicsordul a pohár. Akik a munkanélküli segélyek háromszorosan szent jogához akartak nyulni, nem értik meg, hogy elérkezik az az időpont, amikor kitör a forradalom. Kötelességünk megmondani a népnek, hogy velem tartunk.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9.77.

Taxa postală
plătita în
No. 224.716

..de ma
Bukaresti po
az udvarias fi
kai viták eset
lenne, mint a
dás.
Hétköznapin
román politiká
kor Madgearu
Ducát.
Ez bizony az
vagy szerda, a
mely kezdődik
december 31-én
Minden hétk
ma is megtörté
Madgearu az
tái”.

Duca erre ig
„Madgearu, t
Mennyivel ü
például Duca
vára:
— Lehet, ho
gearu, a legbe
az országnak.
Madgearu p
Duca megvado
— Igaz, én
Öntől távol ál
és az a párt, a
és az ország é
pöblények köz
előtt...

Mennyivel f
jelentőségtelje
niszter urak, .

Grönland
Grönland
lakatlan, örök
Nincsenek k
erdői, dus fló
Eszkimók la
És mégis!
A kis Norv
küldött ki em
sára, csak az
elvitassa a g
Dániától,
Hangsúlyozz
hatalomért.
Hogy a té
vég tábornok
alkalmuk egy
A grönland
ugyan Norvég
porodni, ellen
fogják fedezni
ségeit.
De mert az
országban fel
nyugodni: te
fogja hagyni
fog küldeni a
nak biztosítás
Közben ped
amely hivató
területek birt
megállapítani
után már a té
Igy fest a
valóságban,
Hogyan f
Grönlandról,
sebb terület
szó?
Jobb erről

Halvan k
A napokba
napvilágot,
Németország
válságban is
naponta.
A felületes
örvendezve ol
lehangyatló eu